

Szerkesztési iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
bóra
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénsek és hí-
rdekések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 ft. 80
(Külföldre) 6 ft.
Félévre 2 ft. 40
Negyedévre 1 ft. 20
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilttéri cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Vitos Mózes a központban.

Embery Árpád Udvarhelymegyében.

Furesa vármegyei gazdálkodás.

Van Csikvármegyének a többek között az ugynevezett Csobános-völgyben 1841-20 kut. hold kiterjedésű erdősege.

Erről az erdősegről az erdőbirtokos vármegyéhez az erdőszeti hivatal 1890-ről azon jelentést terjesztette be, hogy az ott található temérdek fenyő haszonfakészlet kiszáradásnak indult s ezenkívül a betülő szürovar által is nagyon megtámadva lett.

Ennek a jelentésnek lett következménye, hogy vármegyénk törvényhatósági bizottsága az 1891. évi 152. és 198. sz. a. hozott s a földművelésügyi miniszter által 1891. évi 59375. és 1892. évi 21627. sz. alatti rendeletével jóváhagyott határozataival ezen erdőseggnek kihasználását kimondotta, niből kifolyólag az erdőszeti lapokban, az „Ellenzék”-ben, a „Székely Nemzet”-ben és a „Csiki Lapok”-ban közzétett árverési hirdetmény szerint a „Csobános” erdőseggben található 30 cm-nél nagyobb átmérőjű 159763 m³ lucz és 6746 m³ jegenyefenyő, valamint 30 cm-nél vékonyabb átmérőjű 41912 m³ lucz és 372 m³ jegenyefenyő haszonfának július 1-től számított 10 évig tartó kihasználására 120,266 ft 05 kr kikiáltási árral versenytárgyalást tartott meg.

Most említett versenytárgyalás annyiban eredménytelenül maradt, amennyiben csakis egy ajánlat érkezett be; t. i. a Kaszab Sámuel és társa által tett ajánlat, mely szerint a 120,000 forintot meghaladó becserétkkel bíró fenn leirt fenyőfakészlet kihasználásáért csupán 32,600 ft ígértetett.

Ezen a becserétkhez képest aránytalan csekély összeg elfogadható nem lévén, Csikvármegye közigazgatási erdőszeti bizottsága f. évi július hó 15-én tartott ülésében 69 erb. szám alatti határozatával kimondotta, mikép arra való tekintettel, nehogy a nagyobb részt beteges, részben már aszni kezdett, aszú-

rovar által is megtámadott fenyőfa további fenntartása által az erdőbirtokos nagy kárára értékesükkedés, sőt teljesen értéktelenné levés álljon be, másfelől pedig, hogy a káros szürovar elszaporodásának gát vettessék, az erdőbirtokos vármegyének érdekében javaslatba hozza, hogy Kaszab Sámuel és társa kérdeztessék meg az iránt, hogy hajlandó-e az erdőért 50,000 ft megadni? S ha igen, az esetben a vármegye alispánja a szerződés megkötésére felhatalmazandó, megjegyezvén, hogy Kaszab és társa tagadó nyilatkozata esetében a szerződés a fenebb említett árért más jóhírnévű, kellő biztosítékot nyújtó vállalkozóval is f. évi július hóban megkötendő lesz. — Ha pedig az erdőeladás ily képen nem sikerülne, a kir. erdőhivatal felhivandó, hogy a szóban forgó erdőnek jelenlegi állapotáról sürgősen új becslést eszközöljön, minek alapján újabb árverési hirdetmény lenne kibocsátandó s az árverés újabb megtartandó.

Ez levén az erdőszeti bizottságnak javaslat, Csikvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 18 ára, vagyis tegnapelőttre „ad hoc” közgyűlésre hivatott össze, ezen közgyűlésnek egyedüli tárgyát azon kérdés képezvén, hogy az erdőszeti bizottság javaslatára értelmében a kérdéses erdősegg becserétkül vajjon eladassék-e, vagy sem?

Az „ad hoc” közgyűlés tegnapelőtt szép csendben lefolyt és a közigazgatási erdőszeti bizottság fenebb ismertetett javaslatára egyhangulag elfogadtatván, a vármegye alispánja megbízott az ezen közgyűlésben 1519—892 bgy. sz. alatt kelt határozattal, hogy ha Kaszab és társa, vagy más valaki legalábbis 50,000 frtot a „Csobányos” erdőseggért ígér, az ígértetevővel a szerződést sürgősen, végérvényesen kösse meg s csak ha senki sem ígérné meg ezen minimális összeget, akkor vegye fogantatba az újabb árverés megtartására

javaslatba hozott s fenebb jelzett árverési hirdetési intézkedést.

Hogy ezen most ismertetett vármegyei határozat minő és mennyit ér, ahhoz nekünk, mint a nyilvánosság közegének és egyúttal a közérdekek kötelességszerű védőjének nagyon is sok szavunk van.

Elmondunk ezekből egy néhányat s azután ítéljen a nagy közönség, hogy vajjon van-e igazság az elmondottakban, avagy csak feleslegesen szaporítottuk a szavakat?

Nagyon helyesnek találjuk magunk részéről is az erdőszeti bizottságnak a törvényhatósági bizottság által is magáévá tett azon felfogását, hogy a „nagyobbrészt beteges, részben már aszni kezdett, a szürovar által is megtámadott” erdősegg az értékesükkedés, vagy pláne teljes értéktelenné levés veszélyétől megóvni igyekeznek s igazán a legnagyobb megrovást érdemelne meg törvényhatóságunk, ha ezt tenni elmulasztaná, de már abban nem értünk egyet, hogy ezt a módokatknak éppen a fenn ismertetett közgyűlési határozatával kimondott nemével szándékozik létesíteni.

Határozottan helytelenítjük a határozatnak azon részét, melyben kimondatott, miszerint Kaszab és társának, vagy ha ezek nem vállalkoznának, másoknak is 50.000 ft minimális árért az erdősegg eladassék és hogy ezen eladást a vármegye alispánja minél sürgősebben és végérvényesen fogantatassa s csak abban az esetben, ha az eladás ilyképpen nem sikerülne, próbáltassék meg az újabb nyílt árverezés.

Helytelenítjük pedig azért, mert bármily nagy legyen is azon veszély, mely a kérdéses erdősegg az úgynevezett aszának indulásában és a szürovar általi megtámadtatásában veszélyezteteti, ez a veszély nem annyira rohamos és intenzív, hogy a 120 ezer forintot meghaladó becserétk egyszerre 50 ezer forintra, tehát a feleértéken jóval

A „CSIKI LAPOK” TÁRGZÁJA.

Kelepeztében.

Egy napon éppen a házam előtt találkoztam Béla barátommal, kivel garszon koromban nem egy kalandon mentem keresztül, és kire az egész klaszikus irodalomból csak ez a pár szó ragada: minden órának leszakaszod virágát

Nagyon vidámnak látszott, szemében a jövő öröm biztos előérzete hajnalodott.

— De most az egyszer már aztán nem fogsz menekülni, — szóló tréfás fenyegetőzéssel, feneket kerítvén beszélének.

Ha nem ütközik feleségem érdekeibe, akkor szívesen állok rendelkezésedre.

— Dehogyan ütközik, miért is ütköznék; hiszen csak ártatlan, hogy ne mondjam művészi élvezetről van szó

Ah!

— A „mezitlábos oroszlanhoz” címzett dalszarnokban ma este lesz legelső fellépése a híres miss Toni Passoni kisasszonynak, a ki 8 tigris és körülbelül egy tucat hiénát annyira megtudott szelidíteni, hogy a bestiák, mint az ölebek, úgy hallgatnak urnójuk parancszavára.

— És fiatal-e még az a híres dáma? — kérdém hitvesi aggodalommal.

— Már miért ne lenne fiatal, hiszen az köllgöndöz az egész dolognak akkora bábajt,

— Akkor már megbocsáss, de feleségem.

— Eh, én tisztelem, becsülöm a feleségedet, de elvégre is lérfi vagy; a ki nem zárközhatik el a lakásod négy fala közé.

Titokban bizony tökéletesen igazat adtam barátomnak, de szégyeltem bevallani, hogy a feleségem beleegyezése nélkül már csak azért sem lehet részem ez isteni élvezetben, mert a kassza nála van, melyet úgy őriz, mint Szent Péter a Menyország főkapuját.

— Nem ígérhetem, hogy elkísérlek, — mondtam rövid gondolkodás után, — mert tudod, hogy egy családapának komoly kötelességei vannak, mikről ti boldog legényemberek nem is álmodoztok.

Béla nem habozott tovább, csak intett a kezével, mint mikor valakire keresztet csinálnak.

Nem volt inyemre a dolog és aztán egy kissé kíváncsi is voltam a híres missre, a ki a 8 tigris és majnem kétszer annyi hiénát megtudott szelidíteni, és a ki e mellett fiatal is. Hátha csinos is! Ejh, mégis jó volna megtekinteni. Nem muszáj mindenről tudni a feleségemnek is, ha valamikor ő jutna ilyen művészi élvezethez, bizonynyára ő sem kötné mindjárt az orromra.

Eltökéltem tehát, hogy meglepem barátomat és elmegyek a „mezitlábos oroszlan” című dalszarnokba, ha megtudom kaparintani a hozzávaló költségeket.

Hogy a feleségemtől előleget kérjek, arról természetesen szó sem lehetett. Itt más pénzügyi

operációról kell gondoskodnom és azonnal támaszt is egy pompás ötletem.

Feleségemnek éppen nagy mosása volt, ami annyira igénybe vette, hogy kimenőre nem is álmodhatott. Ha pedig ki nem megy, akkor a karpereczre nincs szüksége, és ha arra szüksége nincs, nem érezheti annak hiányát, és ha a hiányt nem érzi, bátran — elzalogosíthatom; majd mire basználni aka ja, akár tizszer is lesz alkalmam kiváltani.

Az ebéd alatt folyton erre a szeniális operációra gondoltam és alig, hogy a villát tettem, azonnal belopóztam a feleségem ültözőjébe és szerencsésen zsebreáltam az arany karpereczet, hogy mihelyt estledni kezd, az alkony védő szárnyai alatt a zalogházba viszem.

Ugy megörültem a szerencsés ötletnek, hogy távozásomkor a szokásos kézcsókon kívül gyöngéden meg is öleltem feleségemet a ki a maga részéről ezt a kitüntetést szerelmem megújulásának felvillanó jeléül vette.

És hogy érdemesnek mutassa magát erre a gyöngédségre, ünneppé akarta avatni ezt a napot és olyan vacsorával fogadni, a mit csak sátoros ünnepeken szoktak rendezni bankigazgatók házában.

Előszedve utcai toilettjét, mert bevásárlásokat kellett tennie a boltban, a piacon stb. — és miután a karperecz a női toilett koronája, azt is

alul szállíttassék s az erdőség ilyen potomon mintegy elvesztegetessék. Hiszen ha az 1890-ik évben 5—8 százalékot kitevő kiszáradás — mint azt a szakértők jelelték — az újabb és legközelebbi időkig 30 százalékra valóban és tényleg felemelkedett volna is, ezen 30 százalék érték leltésével sem 50000 frtot ér meg ezen erdőség, hanem még legalább 81,146 frtot, mint azon összeg, mely a 120,266 frt becsérték 30%-nak, vagyis 36,080 frtnak a most irt becsértékből lett levonása után is még mindig megmarad. — De többet ér ennél azért az erdőség, mert a szakértők által a becslés alkalmával a teljes értékből a kiszáradás és szúrágás által okozott kár 20 százalék már eleve leltetett s ezen 20 százalék levonással lett az érték 120,266 frtban megállapítva; más szóval ha a károsodás jelenleg 30 százalékra van is fölemelkedve, tulajdonképpen csak 10 százalék számítandó le a 120,266 frt becsértékből s így az erdőség mai napon a 10 százalék levonás után még mindig 108,240 frt értékkel bír.

Na már most miben rejlik nagyobb veszély? Abban-e, ha mi az erdőséget 50000 forintért török-szakad sürgősen, azonnal eladjuk, vagy abban, ha még néhány hónapot az eladással várva, ez alatt az idő alatt a legszélesebb körben kihirdetett nyílt árverést, illetve zártajánlat utján eladást eszközölünk.

Szerény véleményünk szerint az előbbiben rejlik a nagyobb veszély, — mert az előbbi esetben önként dobjuk el azon nagy összeget, mely a becsérték 50 százalékát jóval felülmúlja; míg az utóbbi esetben elérhetjük azon vételárt, a mennyit az eladás napján, vagyis a mennyit a kiszáradás és szúrágás okozta kárnak leszámítása után az erdőség megér, a mi megfogná közelíteni a 100.000 forintot, mert hiszen egy pár hónap alatt bármily rohamos emelkedés mellett sem emelkedhetik még csak 35 százalékra sem a kiszáradás, annál kevésbbé pedig 50 százaléknál magasabbra. — Nagy kár volna tehát saját magunknak venni át a szürovar szerepét s keresztülvinni azon feleértéken aluli megkárosítást, melyet a szürovar és a kiszáradás évek alatt sem okozna.

Helytelenítjük a határozatot azért is, mert az 1891. június 20-án megtartott versenytárgyalásnak részbeni eredménytelenségét is csak az okozta, hogy az árverési hirdetmény csakis az aránylag igen szűk körben olvasott erdészeti lapokban, „Ellenzék”-ben, „Székely Nemzet”-ben és „Csiki Lapok”-ban tétetett volt közzé s így a nagyobb tőkékkel rendelkező üzletemberek még csak

nem is sejtették, hogy e nagy értékű erdőség eladás tárgyát képezi, minek természetesen következménye lett a versenyhiány.

Helytelenítjük a határozatot azért is, hogy az 50,000 frt minimális árnak megállapítása okozója lett annak, mikép azok az üzletemberek is, kik itt közelben vannak, egymással nem versenyeznek, hanem bizonyos sápirt, vagy titkos szerződésen alapuló egyezségből kifolyólag egyiküknek engedik át az ajánlat megtételét, mely ajánlat igen természetesen nem haladja meg a megállapított 50,000 frt minimális vételárt, hiszen jól tudja ajánlattevő, hogy ha ezen összegnél többet nem ígér is megkapja az erdőt, mert hiszen ennyiért is eladni, sürgősen eladni elhatározott. Nem is lehet találni üzletembert, ki oly bolond volna, hogy a mit 50,000 frttal megvásárolhat, azért többet ígérjen.

Helytelenítjük a határozatot azért is, mert a minimális árban leendő eladással és illetve a szerződés megkötésével egy ember bízott meg.

Isten mentsen minket attól, hogy bárkinnek is puritán tiszta jellemében és becsületességében egyetlen percig is kételkedni akarnánk, annál kevésbbé tesszük ezt a jelen esetben megbízott megyei alispánnal szemben, de hát a mai világnézet mellett, ha a szerződést meghatalmazása alapján 50—55 ezer frtban például megköti, legelőször is azt fogják mondani a rosszakaratuk, hogy e vásárból neki is szép haszna lehetett.

Tehát magának vármegyénk alispánjának érdekében, vagy ha másra bízott volna az eladás, ezen megbízottnak érdekében sem lehetett volna a határozat meghozható.

Helytelenítjük a határozatot azért is, mert kimondja, hogy a minimális vételár mellett a szerződés sürgősen és végérvényesen kötéssék meg. — Hohó t. közgyűlés! Tán jó lett volna a „sürgősen és végérvényesen” szavak elejébe oda tenni azt is, hogy „ezen határozatnak jogerőre emelkedése után”! Mert hisz azt nemcsak a jogász, de a laikus emberek is mindannyian jól tudják, hogy ha a határozat ellen bármelyik törvényhatósági tag is kellő időben felebbezést ad be, ezen felebbezés által kizáratik annak lehetősége, hogy „végérvényesen” szerződést kötni lehetne, hanem szépen bevárando lesz a miniszter döntvénye, melyben nagyon könnyen megtiltathatik az ilyen minimális árban és atyafiságos módon való vásárlás. Ha pedig bekövetkezne azon feltett, de meg nem engedett eset, hogy vár-

megyénk alispánja a nyert megbízatás alapján sürgősen, még a fellebbezési határidő letelte előtt Kaszab és társával, vagy bár más vállalkozóval 50—55 ezer frt, vagy más vetelár fizetésének feltétele mellett a szerződést megkötné; mi történhetnék egy szabályszerű időben közbevetett felebbezés folytán?

Bizony nagyon furcsa dolog süllhetne ki ebből. Az t. i., hogy ha e felebbezés folytán a miniszter a határozatot megváltoztatja, és egy újabb nyílt árverés foganatosítását rendel meg, az ugynevezett „sürgősen és végérvényesen” megkötött szerződés fog a törvényhatóságnak fejfájást okozni, illetve az hogy vajjon mikép gázoljon ki ama temérdek rossz következményből, melyet magának azon intézkedése által okozott, melyben megbízta alispánját, hogy határozatának jogerőre emelkedése előtt is szerződésre lépjen.

Mindezekről eltekintve és tudatában annak, hogy a fennforgó esetben egy vármegye vagyonának, tehát közvagyonnak értékesítése céloztatik; tudatában annak, hogy legszigorubb kormányrendelettel feltétlenül van előírva, mikép a közerdők csakis nyilvános árverésen adhatók el; — tudatában annak, hogy az első árverés meghiusulását a körültekintés nagyfokú hiányának kell tulajdonítanunk, t. i. annak, hogy a tervezett árverés csakis nagyon szűk körben lett közvételre — s így a nagy tőkével rendelkező külföld ez árverésről még csak sejtelemmel sem bírt; tudatában annak, hogy az erdélyi fatermékek mai napság értékben általában 35 százalék emelkedést értek el — s ezek között is a vármegyénkben található haszonfenyőfa különös keresettségnek örvend, — mondjuk mindezeknek tudatában törvényhatóságunk saját jól felfogott érdekében nem fogadhatta volna el az erdészeti bizottság fenn ismertetett javaslatának ezen 50,000 frtos minimális vételár melletti eladásra vonatkozó részét, hanem ennek elvetése mellett egyedül az lett volna elhatározandó, hogy a kérdéses erdőség kihasználási joga egy a legszélesebb körben, vagyis nemcsak helyi érdekű kis lapban, hanem a legolvasottabb magyarhoni, köztük a „Vállalkozók Lapja” című, s ezenkívül külföldi hírlapokban is közléteendő árverési hirdetmény alapján eszközözendő zárt versenytárgyalás útján lesz eladandó.

Ezen egyedül helyes és törvényes eladási módnak elfogadása esetén most nem volna a vármegyében száz és száz elégedetlen s nem lehetne a vármegye gazdálkodását, ha nem is éppen rablógazdaságnak, — de sajátságosan furcsa gazdálkodásnak jogosan nevezni.

IRODALOM.

A hercegprímás sajátkezű jegyzeteit, melyet a főrendiházban rögtönzött beszédéhez készítet, közli a „Magyar Génius” legújabb száma. Nem különben méltán kelthetett feltűnést az a két kép, melyek a Balatonfüreden időző Stefánia özvegy trónörökös nő kíséretét mutatják be. A fényesen kiállított szám ezeken kívül még a következő érdekes tartalommal bír. Kohn Dávid „Az új pénzről” értekezik szellemesen, és tárgyilagosan. A legnagyobb örömmel emeljük ki Dóczy Lajosnak „Oláh Nibelungok” című, szellemtől szikrázó novelláját. E számban találjuk továbbá Ferdinánd román trónörökös s menyasszonyának, Victoria edinburghi hercegnőnek sikerült arcképét és a Belcaev gyilkosainak pörében tartott végtárgyalást ábrázoló képet is. Mindezek mellett a „Magyar Génius” a legolcsóbb hetilapok egyike s a közönség, mely méltán érdeklődik az illusztrációk iránt melyek az eseményeket képekben mutatják be, könnyű szerrel juthat e fényes kiállítású laphoz. A „Magyar Génius” előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Ujjonnan belépő előfizetőink a „Kenyér” című emléklapot ingyen kapják. A „Magyar Génius” szerkesztősége és kiadóhivatala, Budapest, VII., Kerepesi-út 14.

fel akarta csatolni, de miután azt én már elkezeltem, természetesen nem találta.

A cselédszemélyzet szigorúan felelősségre vonatott, a házban minden alaposan átkutatott, de a karperecz nem került elő.

Ennek természetes következményeképp az ékszer eltűnése a rendőrségnél bejelentetett.

A kilátásba helyezett isteni élvezet reményében alig vártam a hivatalos óra elteltét s mielőtt az óramutatók az 5-öt jelezték, nem is rohantam, hanem repültem a sarokházban elhelyezett magánzalogházba, melynek érdemes tulajdonosa Kohn Kóbi de eadem.

— T. Kohn ur, itt van egy karperecz; értéke 120 frt. Remélem 5 frtot adni fog reá, annál is inkább, ha ma este nap mulva kiváltom s így a kamatokat megadom ingyenbe fogja kapni.

Kohn ur megszemlélte a karpereczet és az után szemügyre vett engem s miután párszor tetőtől-talpig megvizsgált, bozontos bajusza alatt mormogó:

— Gyanus, nagyon gyanus!

— Édes Kohn — mondtam én — gyorsan ide a pénzzel, mert sürgős dolgom van.

— Tudom, tudom, — felelé s e közben sajátságosan hunyorított a szemével.

— Mit, táján nem éri meg az ékszer e csekély összeget?

— Megérni megéri, de azért mégsem adhatok, mert nem lehet.

— Nem lehet, de hát miért nem lehet. Tisztelt Kóbi ur, figyelmeztetem, hogy ne hozzon ki a flegmából, mert én haragomban rettenetes vagyok.

— Már akár Kohn ur, akár Kóbi ur, akár rettenetes, akár nem, azért pénzt még sem adok.

— Ha nem ad, akkor adja ide a karpereczet!

— Mit, a karpereczet, azt se lehet.

— Kohn ur, ne szemtelenkedjék azt mondom.

— Mit, én ne szemtelenkedjek? ne szemtelenkedjék az ur, és ne akarjon egy becsületes embert lopott tárggyal befenni, különben majd megváltik a rendőrségnél.

— Hah, — kiáltám — ez szemteleuség.

— Jól van, nagyon jól van, azt minden tolvaj szokta mondani, ha nyakon csipik; csak tessék várni.

Alig hogy beszédét befejezte, a konstábler már ott termett az üzlethelyiségben és — letartóztatott.

Nem volt mit tennem, el kellett kísérni a kapitánysághoz, hol végre megtudtam letartóztatásom okát.

Könyörgésre fogtam a dolgot, hogy legalább a feleségem előtt titok maradjon a karperecz eltűnésének története, mit mikor a jó indulatu kapitány megígért, emelt fővel tértem vissza lakásomba, hol feleségem három tüzes csókkal köszönte meg nekem a karperecz gyors megkerítését.

